

El fenomen Sally Rooney

LLIBRES NARRATIVA / 21 FEBRER, 2020

Tinc una amiga que de tant en tant rellegeix *Orgull i prejudici* de Jane Austen i mira la sèrie que en va fer la BBC l'any 1995, amb Colin Firth. Aquesta sèrie, per cert, va inspirar Helen Fielding a escriure *El diari de Bridget Jones*, i és una broma interna britànica que Colin Firth sigui el coprotagonista de Renée Zellweger a la pel·lícula que se'n va fer més tard. Les dues obres tracten relacions turmentoses ubicades en galàxies molt diferents però que, tot i els obstacles, acaben triomfant. Les dues van ser un èxit. I la veritat és que puc imaginar-me la mateixa amiga llegint periòdicament *Gent normal* de la Sally Rooney i devorant la sèrie que sortirà d'aquí poc. L'avidesa amb què he llegit *Gent normal* em recorda molt més a l'avidesa amb què miro certes sèries que a la manera com llegeixo novel·les. Si estigués a Netflix i tingués capítols, em rendiria a l'evidència de dormir molt poques hores.

Què té l'escriptora irlandesa que genera aquesta fascinació, però? És entreteniment pur i dur o històries amb carn i ossos? És vergonyós que els devots de la «bona literatura» gaudeixin d'un llibre elogiat per la model Camila Morrone? (No.) Sortiria mencionada en un capítol de *Gilmore Girls*? Fins a quin pou profund volem amagar-nos quan el màrqueting ens explica que Rooney és «la Salinger de la generació Snapchat»? Perquè el cas és que, absurditats publicitàries a banda, les dues novel·les de Rooney han trasbalsat els caps i sobretot els cors de moltes persones.

Va guanyar-se un nom amb *Conversacions entre amigues*, publicada a Literatura Random House amb traducció d'Ana García Casadesús al castellà, no traduïda al català. Es tracta d'una novel·la més dispersa que explora temes dels nostres dies a partir d'un triangle-quartet amorós: parla de salut mental en l'època del capitalisme tardà, fa que la protagonista tingui endometriosis i explora noves formes d'estimar (allunyades de la cobla heterosexual). Està farcida de converses entre gent que busca el seu lloc, que és frívola o intenta fugir de la frivolidat, que sent pena pels refugiats que són metges sirians però no pels camerunesos. Però l'èxit bèstia li va arribar amb *Gent normal*, publicada en català a Edicions del Periscopi i amb traducció d'Ernest Riera.

Gent normal ha tingut l'èxit que té perquè toca temes universals (amor, poder i classe social) d'una manera que interpella la nostra generació i tantes altres (l'amor com a antídoto contra la misèria) i amb un estil precís i addictiu (conciò, frases curtes, anàlisi, punts i a part). *Pride and Prejudice* & *Netflix*. Pel que fa a la trama, és com una novel·la del segle XIX. Connell i Marianne, els protagonistes de *Gent normal*, estan travessats pels mateixos conflictes que Elizabeth Bennet i Mr. Darcy a *Pride and Prejudice* de Jane Austen i que Mr. Rochester i Jane Eyre a la novel·la de Charlotte Brontë. Amb matisos i solucions contemporànies, és clar, però *Gent normal* beu directament d'aquestes trames: hi ha una història d'amor que entra en conflicte amb la classe social dels seus personatges.

No és cap descobriment. En un article al *The New Yorker*, Rooney afirmava que «a lot of critics have noticed that my books are basically nineteenth-century novels dressed up in contemporary clothing», i ella mateixa dona un parell de pistes per confirmar-ho. L'epígraf de la novel·la és una frase de George Eliot i, a l'obra, hi ha un moment en què Connell està fascinat amb *Emma* de Jane Eyre i torna cap a casa pensant-hi:

Una nit la biblioteca ja tancava justament quan ell arribava al passatge d'*Emma* en el qual el senyor Knightley es vol casar amb la Harriet, i va haver de tancar el llibre i tornar a casa en un estrany estat d'agitació emocional. Ho troba divertit, involuclar-se d'aquesta manera en el drama d'una novel·la. Li sembla intel·lectualment poc seriós, sentit-se afectat per si unes persones fictícies es casen entre elles. Però vet-ho aquí: la literatura el commou. Un dels seus professors en diu «el plaer de commoure's amb l'art». Dit amb aquestes paraules, sembla gairebé sexual. I, en certa manera, el sentiment que provoca a en Connell el passatge en què el senyor Knightley fa un petó a la mà d'*Emma* no és completament asexual, tot i que la seva relació amb la sexualitat sigui indirecta. Això fa pensar a en Connell que la mateixa imaginació que utilitza com a lector també és necessària per entendre la gent de debò, i per tenir-hi intimitat (p. 86).

Diria que aquí Rooney ens pica l'ullet. És intel·lectualment vergonyós que la història de la Marianne i en Connell ens commogui de la mateixa manera que en Connell se sent commogut per la història de Jane Austen? (No.) En tot cas, l'esforç actiu que ell està fent per entendre aquests personatges és el mateix que fem nosaltres per entendre'l a ell. En Connell veu la literatura com un motor d'empatia, segurament a través de la identificació amb uns personatges estrellats, imperfectes. A molts lectors ens ha passat el mateix amb ell i la Marianne.

Gent normal és un estudi d'aquests dos personatges. Tot i que hi ha secundaris, la història se centra en ells: Rooney els construeix de manera molt precisa i els fa ballar junts, mira com interaccionen. Aquí la rica és la Marianne, però a l'institut és una marginada i a casa no l'estimen, i és una bona persona plena de ferides, impulsada per desitjos puntuals de ser maltractada. En Connell és el pobre, però és popular i té una mare fantàstica, i és un bon noi impulsat per desitjos puntuals de fer el mal, per una mena de ràbia. Ella té el poder adquisitiu i ell té el poder emocional. L'únic que els uneix és que els dos són intel·ligents i que cap dels dos té pare. Tota la novel·la és un estira-i-arronsa de la relació d'amor entre aquests dos personatges: les anades i les vingudes, les baixeses i malentesos que els allunyen i l'afeció que els reuneix.

Què pot tenir aquesta història d'amor que ha generat tanta estima, publicant-se com es publiquen tantes històries d'amor? Centrant-nos només en el contingut, diria que ens identifiquem amb els personatges perquè Rooney hi posa el filtre contemporani, els fa

viure en una societat individualista i els fa joves, confusos i emocionalment deseparats. Han optat per tancar la carcassa emocional i construir una fortalesa, perquè l'exposició real els fa pànic. Probablement molts podem identificar-nos amb tal noble embolic mental. En Connell i la Marianne parteixen d'aquí però opten per obrir els seus cors, esquinçar-los i esquinçar-se. La timidesa amb què destapen les seves personalitats es carrega qualsevol pretensió —i nosaltres estem digitalment exposats: vivim en un món de pretensions. L'amor és un antídote contra els seus mals, i els nostres.

Diria que la història agrada perquè reconforta i que reconforta perquè reproduïx les històries que hem sentit sempre, sobretot algunes trames del segle xx: un desig que creix a causa dels obstacles que presenta. La història beu d'aquesta idea de l'amor i, com diu Don Draper, «what you call love was invented by guys like me to sell nylons». És una novel·la catàrtica (els personatges s'esquinceen per nosaltres) i conservadora (*Conversaciones entre amigos* proposa coses més interessants). No vull treure-li cap mèrit, el que ha fet Sally Rooney està ben treballat. *Gent normal* està molt ben construïda i galopa a tot vent perquè Rooney té una estil concís i analític, intel·ligent, domina els diàlegs i sap fer parlar els seus personatges a través de gestos i accions. Aquesta concisió fa que les escenes meloses no siguin gens enganxifoses, cosa complicada, i l'amor no ho és tot: la trama està plena d'anàlisis i escenes intel·ligents sobre la diferència de classes socials (al Trinity College, envoltat de fills de diplomàtics, en Connell s'autodefineix com a «ric adjacent»), les diverses formes de poder i les maneres d'estimar. I és una novel·la redemptora, amb gent ferida però bona. Ara bé, és la història d'amor de sempre: en Connell i la Marianne estan fets l'un per a l'altra.

Se suposa que una de les construccions del capitalisme és l'amor romàntic (mitja taronja, passió eterna, l'amor ho pot tot, etcètera). I precisament, l'antídote que busquem la Marianne i en Connell contra les misèries del capitalisme tardà, tot i que amb matisos, té molt d'aquest amor. Per un moment, sembla que la solució sigui el problema. Si Elizabeth Bennett va arrufar nassos en la seva època perquè era massa independent, les protagonistes de Sally Rooney podrien causar certa reacció perquè tenen un amor propi miserable i són força dependents.¹ És l'entrega a l'altre un antídote contra l'individualisme del nostre temps? Com es construeix una empatia i vulnerabilitat que no caigui en els vells paranyos? Com escriure, en definitiva, un amor per al segle xx? No vull jutjar moralment la novel·la, només intento entendre per què ha agradat tant i què pretén fer Rooney, que és una escriptora amb una gran consciència política. «There is a part of me that will never be happy knowing that I am just writing entertainment, making decorative aesthetic objects at a time of historical crisis», va dir a *The Irish Independent*. Caldrà veure que ve després. Sally Rooney va publicar les dues novel·les el 2017 i el 2018, i encara no té ni trenta anys. Ha parit dos objectes molt ben fets, però tindrà temps per fer propostes més interessants i jo les llegiré.

1. Tot i que no hi combrego del tot, aquest article analitza la construcció dels personatges de Sally Rooney: <https://lareviewofbooks.org/article/sally-rooney-the-dark-side/>.

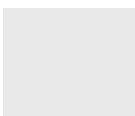
ETIQUETES: [EL DIÀLEG DE BRIDGET JONES](#) [HENRY BIBBA](#) [JANE AUSTIN](#) [L'ALTRA HISTÒRIA](#) [NETFLIX](#) [NOVEL·LA](#) [SALLY ROONEY](#)

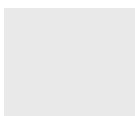
IRENE PUJADAS | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Sant Just Desvern, 1990). Grau en Humanitats i màster en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada. Va treballar cinc anys a la revista *butraca* i ara busca activitats per a «Barcelona Ciutat de la Literatura» i escriu a mit'ans com *La Llanca*, *Ara Llegim* o *Barcelona Metropolis*. És una de les editores i fundadores de la revista de creació *BRANCA*.

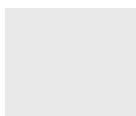
Articles relacionats

Els cèrvols i la neu: la proposta de Toni Sala contra el «realisme acadèmic»

Julian Barnes, tèbrec i pràctic de la novel·la

Cendres

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
holajal lectora.cat

Política de privacitat
Copyleft

© LA LECTORA 2018